บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ ต่อภาวะสุขภาพและการควบคุมโรค ในผู้ป่วยสูงอายุเบาหวาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้ป่วยสูงอายุเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินสุลินที่มารับการรักษาที่คลินิกโรคเบาหวาน โรงพยาบาลจังหวัดพะเยา ระหว่างเดือน มีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม 2542 จำนวน 30 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (convenience sampling) ตามคุณสมบัติดังนี้ คือ อายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป สามารถเข้าใจและสื่อภาษาไทยได้ รับการรักษาด้วยยารับประทาน เพื่อลดระดับน้ำตาลในเลือด ระดับน้ำตาลในกระแสเลือดหลังงดอาหาร 6-8 ชั่วโมง มีค่ามากกว่า 140 มิลลิกรัมเปอร์เซนต์ ติดต่อกันอย่างน้อย 2 ครั้ง ห่างกันอย่างน้อย 1 เดือน ก่อนเข้าร่วมการวิจัย เป็นโรคเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินสุลิน มาแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือน ไม่มีภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวาน และยินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่าง 15 ราย เป็นกลุ่มควบคุมจะได้รับการพยาบาลตามปกติ กลุ่มตัวอย่างอีก 15 รายเป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้จากผู้วิจัย ผู้วิจัยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องอายุ เพศเดียวกัน และระยะเวลาการเป็นโรคเบาหวาน

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แผนการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ คู่มือการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน แบบวัดภาวะสุขภาพ และเครื่องวัดระดับฮีโมโกลบินที่มีน้ำตาลเกาะ แผนการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ และคู่มือการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน ผู้วิจัยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและภาษาที่ใช้ และนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยสูงอายุที่มีลักษณะเช่นเดียวกับ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ราย แบบวัดภาวะสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวาน ของพรทิวา อินพรหม โดยดัดแปลงมาจากแบบประเมินภาวะสุขภาพของแฮมมอนและเอโอกิ ร่วมกับแนวคิดของโอเร็ม ผู้วิจัยนำเครื่องมือ มาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นกับผู้ป่วยสูงอายุเบาหวาน ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัด เท่ากับ .81 เครื่องวัดระดับฮีโมโกลบินที่มีน้ำตาลเกาะ มี

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 99 % ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเมื่อได้กลุ่มตัวอย่าง ตามคุณสมบัติที่กำหนดผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ ตามแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดภาวะสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวาน และนำผู้ป่วยไปที่ห้องปฏิบัติทางเคมี เพื่อเจาะเลือดหาค่าของฮีโมโกลบินที่มีน้ำตาลเกาะ จากนั้นได้ให้การพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้แก่ผู้ป่วยกลุ่มทดลองใช้เวลาประมาณ 30-45 นาที พร้อมทั้งใช้คู่มือการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยเบาหวานประกอบในให้การให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย ร่วมกับประเมินผลหลังให้การพยาบาล จากนั้นติดตามเยี่ยมกลุ่มทดลองที่บ้านสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จนครบ 3 สัปดาห์หลังจากให้การพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ในครั้งแรก และนัดให้มาตอบแบบสัมภาษณ์แบบวัดภาวะสุขภาพ และเจาะเลือดหาค่าของฮีโมโกลบินที่มีน้ำตาลเกาะซ้ำในสัปดาห์ที่ 6 หลังจากตอบแบบสอบถามครั้งแรก ซึ่งตรงกับวันที่กลุ่มทดลองมาตรวจตามนัด สำหรับผู้ป่วยกลุ่มควบคุม จะได้รับการพยาบาลตามปกติจากเจ้าหน้าที่คลินิกโรคเบาหวานหลังจากนั้น 6 สัปดาห์ต่อมา เมื่อกลุ่มควบคุมมาตรวจตามแพทย์นัด ผู้วิจัยให้กลุ่มควบคุมตอบแบบสัมภาษณ์แบบวัดภาวะสุขภาพ และเจาะเลือดหาค่าของฮีโมโกลบินที่มีน้ำตาลเกาะซ้ำอีกครั้ง เมื่อได้ข้อมูลครบแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยสูงอายุเบาหวาน ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุน และให้ความรู้ มีคะแนนเฉลี่ยภาวะสุขภาพสูงกว่า ก่อนได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

2. ผู้ป่วยสูงอายุเบาหวาน ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุน และให้ความรู้ มีคะแนนเฉลี่ยภาวะสุขภาพสูงกว่า กลุ่มควบคุมที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

3. ผู้ป่วยสูงอายุเบาหวานในกลุ่มทดลองก่อน และหลังได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้มีการควบคุมโรคไม่แตกต่างกัน

4. ผู้ป่วยสูงอายุเบาหวานในกลุ่มทดลองที่ได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุน และให้ความรู้ มี การควบคุมโรค ดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางสำหรับพยาบาล ในการให้การพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้แก่ผู้ป่วยสูงอายุเบาหวาน เพื่อให้ผู้สูงอายุเบาหวาน มีภาวะสุขภาพที่ดี และสามารถควบคุมโรคเบาหวานได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนเฉียบพลัน และเรื้อรัง จากโรคเบาหวาน

2. เพื่อเป็นข้อมูลให้พยาบาลตระหนักถึงความสำคัญ ในการนำการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ไปใช้ในการให้พยาบาล เพื่อควบคุมโรคเบาหวานและให้ผู้ป่วยสูงอายุเบาหวานมีภาวะสุขภาพที่ดี

3. เป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยทางการพยาบาล เกี่ยวกับภาวะสุขภาพและการควบคุมโรคในผู้ป่วยสูงอายุเบาหวาน

การนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านปฏิบัติการพยาบาล

1. ควรสนับสนุน และให้ความสำคัญ ในการใช้แผนการพยาบาลระบบสนับสนุน และให้ความรู้ในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุเบาหวาน

2. สถานบริการด้านสุขภาพ ควรจะส่งเสริม และจัดรูปแบบ การพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ ในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุเบาหวานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การดูแลรักษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ด้านการศึกษาการพยาบาล

1. ควรให้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาพยาบาล ในการนำการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ไปใช้ ในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุเบาหวาน

2. ควรจัดให้มีการอบรมหลักสูตรระยะสั้นแก่พยาบาลประจำการ ในการนำการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยสูงอายุเบาหวาน และผู้ป่วยโรคเรื้อรังอื่นๆ

ด้านการบริหารการพยาบาล

ผู้บริหารให้ความสำคัญ และแนะนำแนวทาง ในการนำการพยาบาลระบบสนับสนุน และให้ความรู้ไปใช้ในการวางแผนดูแล ผู้ป่วยสูงอายุเบาหวาน และมีการติดตามประเมินผลการพยาบาล รวมทั้งวางนโยบายการพยาบาลให้เป็นรูปแบบที่ชัดเจน เมื่อผู้ป่วยมารับบริการตรวจที่คลินิก มารับการรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล และเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้าน

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะ กลุ่มผู้ป่วยสูงอายุเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินสุลิน ที่มารับการรักษาที่คลินิกโรคเบาหวาน โรงพยาบาลจังหวัดพะเยา ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จึงมิได้เป็นตัวแทนที่ดีของ ผู้ป่วยสูงอายุเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินสุลินทั้งหมด ทำให้เกิดความจำกัดในแง่ของการนำผลการวิจัยไปใช้ในกลุ่มผู้ป่วยสูงอายุเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินสุลิน ที่มีคุณสมบัตินอกเหนือจากที่กล่าว หรือการนำผลการวิจัยไปใช้กับผู้สูงอายุเบาหวานที่มีลักษณะแตกต่างกันไป

2. เครื่องมือในการวัดภาวะสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวาน มีจำนวนข้อมาก ทำให้ใช้เวลาในการสัมภาษณ์นาน ทำให้ผู้สูงอายุขาดความสนใจ

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ

1. ควรมีการติดตามศึกษาในระยะยาว ถึงความต่อเนื่องในการดูแลตนเอง ภาวะสุขภาพ และการควบคุมโรคเบาหวาน หลังได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ ในระยะยาว

2. ควรมีการศึกษาผลของการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ ต่อภาวะสุขภาพ และการควบคุมโรคในผู้ป่วยสูงอายุเบาหวานชนิดพึ่งอินสุลิน และชนิดไม่พึ่งอินสุลิน ที่เกิดภาวะแทรกซ้อน

3. ควรมีการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้วัดภาวะสุขภาพ ให้เหมาะสมกับผู้ป่วยสูงอายุเบาหวาน